

Disse regler bør aldrig ignoreres i handelsaftaler

Børsen den 19 juli 2017

Der bliver talt meget om handelspolitik for tiden, og vælgerne i mange lande er blevet mere skeptiske overfor frihandel. Det meste af diskussionen, der for økonomer ofte forekommer temmelig uinformeret, handler om todsatser på særlige varer og lønninger i særlige sektorer.

Et vigtigt emne, der synes for marginalt og teknisk til at interessere de fleste, tales der for lidt om: Rules of origin. De kan vise sig at være en meget dyr og stærkt protektionistisk detalje.

Rules of origin - RoL eller oprindelseslandsregler på dansk - kan gå hen at blive et stort emne i brexit-forhandlingerne.

De kan være nødvendige, hvis briterne får toldfri adgang til EU og samtidig laver nye frihandelsaftaler. I det tilfælde forhindrer RoL, at man kan importere en vare frit til Storbritannien og derefter eksportere den toldfrit til EU, selvom varen kommer fra et land uden toldfri adgang. Reglerne indebærer, at der med disse varer skal følge dokumentation på varens oprindelsesland. Hvis varens værdikæde strækker sig over flere lande, kan reglerne nærme sig det byzantinske, når de f.eks. regulerer, hvor meget af varens værdi, der skal tilføjes i Storbritannien, før den officielt er britisk.

Hvor vigtige RoL faktisk er, understreges i ny forskning af Gabriel Felbermayr fra det prestigøse CesIFO i München.

Hans udgangspunkt er, at tre fjerdele af f.eks. Koreas handel med EU under den fælles aftale sker med en told- og transportforskel på under 5 pct. af varens værdi. Den egentlige toldbeskyttelse er således begrænset. Felbermayr finder dog, at en stor andel - og muligvis op til en tredjedel - af de koreanske virksomheder vælger ikke at benytte sig af den aftalte told.

Tolden er ofte nul eller meget lav, men de administrative udgifter til at dokumentere RoL er så høje, at det for en stor del af de eksportører, der er dækket af nye frihandelsaftaler, slet ikke kan betale sig at bruge aftalerne.

De vælger i stedet at lade være med at erklære oprindelse og dermed betale såkaldt MFN-told - den told, der gælder for lande uden en frihandelsaftale - for at undgå at skulle igennem besværet med at overholde RoL.

For dem har frihandelsaftalen blot erstattet en told med en endnu højere administrativ omkostning.

Den vigtige indsigt i forbindelse med brexit er, at briternes toldstruktur, når de forlader EU, vil være helt identisk med f.eks. Danmarks.

Briterne kommer dog, medmindre de får en begavet handelsaftale, til at overholde RoL på alle deres varer. Verdensbanken vurderede for nogle år siden, at disse regler svarer til 5-10 pct. ekstra omkostninger for eksportører. Konklusionen i nye studier er således, at selvom den officielle told kan blive nul, kan detaljerne være ekstremt dyre.

Det er der, protektionistiske kræfter kan lave langt mest skade - og det er der, meget af EU's politiske 'ekspertise' ligger.

Christian Bjørnskov